

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов”

РЕЦЕНЗИЯ

на представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност ПРОФЕСОР, обявен от Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” в ДВ., бр. 62 от 06.08.2019 година

Рецензент: проф. д-р Наталия Иванова Витанова-Маринова

Кандидат: Иван Стоянов Мерджанов

I. Кратки биографични данни за кандидата

Иван Мерджанов е роден в град Варна. През 1981 година завършва Първа езикова гимназия – Варна. През 1987 г. се дипломира във Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“, специалност Немска филология. Притежава професионална квалификация – учител. ОНС „доктор“ придобива през 2013 г. по специалност “ Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по немски език)”. През 2014 г. се хабилитира и придобива академичната длъжност „доцент“, в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по немски език). Професионалната си кариера започва през 1987 г. като преподавател в ОУ „Иван Вазов“, гр. Провадия. От 1990 г. до 1992 г. работи като преподавател в Катедрата по чужди езици на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ град Свищов. Като преподавател в МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов” град Варна работи от 1992 г. до днес.

Владее на професионално ниво немски език (C2) и ползва английски (B1) и руски език (B2), което е предпоставка за неговата осведоменост в научен план. Иван Мерджанов се отличава с професионализма си, демонстрира научна компетентност, прецизност, добросъвестност. Като доказателство за неговата компетентност е участието му в множество

международни и национални конференции, както и в международни и национални проекти.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Научната продукция, с която доц. д-р Иван Мерджанов участва в обявения конкурс, отговаря на научната специалност и неговата специфика. Тя обхваща общо 22 публикации, от които 2 монографии (1 в съавторство); 3 учебника на чужд език, 17 статии – от които 1 в реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science Core Collection и Scopus) в съавторство, 5 на чужд език, 5 в съавторство. Посочените публикации отговарят на минималните национални изисквания и на националните наукометрични показатели за заемане на академичната длъжност „професор“. Те са индикатор за активността и интересите на кандидата.

Голяма част от публикациите на Иван Мерджанов са концентрирани в следните области: дистанционно/електронно обучение, доцимология, методика. Много добро впечатление прави тази тематична концентрираност, която е гаранция за пълнота и обхватност на изследвания периметър и предпазва автора от фрагментарност и разнопосочност в изследователските му търсения.

Останалите представени публикации са социално детерминирани и актуални. Те отговарят на конкретни социално-практически поръчки и решават определени частни проблеми в различни научни области. Някои от застъпените тези са операционализирани и могат да се прилагат успешно в практика.

Монографията **„Измерения на Е-изпита. Електронното изпитване в контекста на дигитализацията на висшето образование“** е актуална, модерна и ориентирана към бъдещето на образованието. Съвременното образование, както и целият свят, вървят към дигитализация и следват пътя

от унификация към индивидуализация и персонализация на процеса на обучение. Днес непрекъснато се увеличава времето, което младите хора (а и не само те) прекарват пред екраните на компютрите, таблетите, мобилните телефони, които са неотменна част от живота на дигиталното общество. Дигитализацията превръща света в „глобално село“ (global village), което излиза извън географските, националните и културни граници. В него „странстват“ “digital natives” („дигитални туземци“, „дигитални по рождение“ – тези които израстват в дигиталната епоха от своето раждане) и “digital immigrants” (дигитални имигранти – придобиват познания за дигиталните устройства като възрастни). Оценяването на знанията и уменията на учениците в условията на образование 4.0 (породено от глобализация 4.0, която в момента се оформя) ще претърпи съществени трансформации. То ще се извършва по сложни параметри: личен напредък, обем и дълбочина на усвоения материал, оценка на уменията за комуникация, сътрудничество, творческо мислене, критично мислене, способност за поведение в дигиталната среда. Инструментите на основата на които ще се реализира оценяването са **персонално портфолио**, игри, **интерактивни аудиовизуални тестове**, с помощта на машини. В този контекст електронното изпитване с предложените в монографията инструменти (някои от които ще са доминиращи в бъдеще) са актуални и съответстват на параметрите на образованието в плоския свят, имайки предвид, че българското образование (във всички степени) значително изостава от тези параметри. Е-изпитването и Е-тестовите са пропеедевтика за образованието на бъдещето.

Като позитив на монографията може да се изтъкне фактът, че авторът познава много добре дигиталните инструментите и техните възможности свързани с електронното изпитване, поради тази причина не прави само констатации по разглеждана проблематика, а дава и решения по някои от

проблемите свързани с този (не)конвенционален (все още за много университети), макар и не толкова нов, начин на изпитване.

Авторът познава много добре литературата по темата. Теоретичните му разсъждения са следствие от проучване на 156 източника, от които 11 на кирилица и 145 на латиница; 20 са уеб базирани, останалите са на хартиен носител. Иван Мерджанов познава добре не само българската литература, а работа си е подпомогнал с оригинални произведения на чужди автори, което му дава възможност достатъчно коректно да обосновава основните си тези. Тази представителна научна аргументация на текста убедително печели доверието на потребителя на такъв род информация и подкрепя заключенията в монографията. Впечатление правят задълбочените познания на Иван Мерджанов в областта на дидактическото познание (коректно използване на тезауруса на дидактическата теория), което му позволява по-аргументирано да защити тезите си. А познанията му в областта на дигиталните технологии още повече засилват тази аргументация.

Монографията **„Съвременни предизвикателства пред медицинското висше образование“** е в съавторство с Маринела Грудева. От общ текст 256 стандартни страници, 106 са на Иван Мерджанов. Тази монография също е с поглед към бъдещето, тъй като тя представя предизвикателствата пред медицинското образование в условията информатизация. Предизвикателства, които създават трудности в образователния процес и за които все още не са открити достатъчно инструменти за да бъдат преодоляни, или ако са открити, те не са разработени и адаптирани за образователната сфера.

В монографията са разгледани няколко важни въпроса, които са в корелация с параметрите формиращи визията на образованието на бъдещето.

- ✓ Личностноориентираният подход в образованието е в пряка връзка с предполагаемата парадигма на образованието на бъдещето, която ще е личностноориентирана. Тя не е непозната на научната общност, но в условията на образование 3.0 много малко от нейните елементи намират практическа реализация. В бъдеще потенциалът на тази парадигма ще се разгърне и ще се реализира напълно.
- ✓ Компетентностният подход е свързва със знанията, уменията, отношенията, които трябва да притежава човекът от дигиталната ера. В информационното общество знанието губи предишната си сила и неговото място е заето от информацията. В съществуващите технологични цикли има значение не знанието, а компетентността. В съвременния свят най-ценното са не знанията, а уменията.
- ✓ Проблемобазираният подход – дава възможност да се премине към модел, при който учащите се учат да проектират творчески решения на сложни проблеми, да формират групи, за да проучат определен въпрос, да го изследват от различни гледни точки и накрая да формулират съвместно решение. Вместо абстрактни знания, те работят върху реални проблеми, които са от значение за тях. „Активното“ или „базираното на проблеми“ обучение не просто предоставя информация, а ангажира естественото любопитство на учащите.
- ✓ Дистанционното обучение/електронно обучение - според прогнозите свързани с образованието на бъдещето учебници няма да има, те ще са заменени от прозрачни таблети с фотоволтаични дисплеи. Учебниците ще престанат да бъдат книги и ще се превърнат в цифрова образователна среда, в която ще бъде възможно да се придобият знания под формата на тестове, видеоклипове, симулатори, анимации и други масови формати характерни за цифровите медии. За нуждите на обучението ще се използват „умни

маси“ и многофункционални интерактивни учебни таблици пълни с полезни приложения. Развитието на технологиите, Интернет, социалните мрежи са предпоставка дистанционното обучение като форма на обучение в бъдеще да се превърне в норма.

Тези аргументи са доказателство за актуалността и значимостта на проблемите представени в монографията. Тя визира някои от посоките на трансформациите, които трябва да настъпят не само във висшето медицинско образование, а в образованието въобще.

Като силна страна в творчество на доц. д-р Иван Мерджанов могат да се разглеждат учебните помагала, които са предназначени за широк кръг потребители – студенти, лекари, фармацевти, стоматолози и други специалисти в сферата на медицината. Те са на чужд език и са съобразени с потребностите на изброените таргет групи.

В научната продукция на доц. д-р Иван Мерджанов могат да се открият следните положителни аспекти:

- научно-обосновани изследвания в полето на професионалното направление;
- опора на съвременни парадигми, концепции и възгледи в областта на педагогиката;
- аналитичен подход;
- голяма практическа приложимост;
- много добър научен стил;
- съвместните публикации са индикатор за ангажираност с научната общност и успешна комуникация с колегите.

Налице са основания да се подчертае, че трудовете, с които доц. д-р Иван Мерджанов участва в конкурса са лично негови изследвания и постижения. Направеният в тях съдържателен анализ на съвременни теории, практики в областта на дигиталните технологии, дистанционното обучение, електронното обучение, електронното изпитване и тяхното

характеризиране и съпоставяне, разкрива и доказва възможностите за позитивна промяна в образователен контекст. Оценката ми за научните трудове на доц. д-р Иван Мерджанов е положителна. Те са написани професионално, рецензирани са и отговарят на изискванията за висококачествена учебна и научна литература. Представят го като системен и задълбочен учен и изследовател. Чрез тях той демонстрира професионален усет за откриване и представяне на значими проблеми от областта на педагогическата наука и постепенната дигитализация на процеса на обучение, респ. процеса на оценяване. Успешното им идентифициране, представяне и интерпретиране са част от открояващите се авторски приноси.

Цитиранията, свързани с публикациите на доц. д-р Иван Мерджанов, са 16 (традиционно отчетени). От тях 15 са в монографии и колективни томове с научно рецензиране и 1 в нереферирани списания с научно рецензиране. Цитиранията са от лица извън авторските колективи, в които участва кандидатът.

III. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата

Приемам научните приносите, направени чрез самооценката на Иван Мерджанов. Те са обективни и достатъчно подробни. В теоретичен план са проучване на лексикалните, синтактични и семантични особености на медицинската документация на немски език; предложена е класификация на текстове от областта на медицината, които могат да се използват в електронен курс по специализиран немски език; разработена е концепция за създаване на онлайн курс по медицински немски език за комуникация в клиника (формат MOOC's-Massive Open Online Courses); класифицирани са упражнения и задачи, които се базират на предлаганите от електронните платформи (Moodle, Blackboard, ILIAS и др.), ревизирани и преформулирани са учебните цели на обучението по специализиран

немски език в областта на медицината и на тази основа е корелацията между учебните цели и стиловете на учене и предлаганите от електронните платформи възможности за дивесификация на обучението, дефинирано е понятието Е-изпитна дидактика и критерии за гарантиране на качеството на виртуалната учебна среда, анализрани са възможностите, функциите и предимствата на електронното обучение в академичен контекст.

В практико-приложен план е разработен и въведен в практиката интерактивен онлайн-курс за обучение по специализиран немски език за медици, дидактико-методически техники за използване ресурсите на глобалната мрежа в редовните занятия по специализиран немски език за медицински цели.

IV. Критични бележки и препоръки.

- Текстовете на публикациите биха подобрили качеството си, ако
 - ✓ са написани в сегашно историческо време и се избягва 1 л. ед . число и 1 л. мн. число;
 - ✓ се избегне употребата на паразитни думи (обаче, разбира се и др.), които не са носители на информация, но натоварват допълнително текста.

Въпрос: Електронният тест – метод или форма за оценяване?

V. Заключение

Направеният анализ на преподавателската, изследователската и научната дейност, както и представената справка за съответствие с наукометричните показатели за заемане на академичната длъжност „професор“, представят Иван Стоянов Мерджанов като добър професионалист, целенасочен и добросъвестен изследовател, с устойчиви научни интереси. Кандидатът в конкурса изпълнява минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“. Нямам съмнение за плагиатство в научния труд и публикации. Идеите, развити в представените публикации, приносите на автора в сферата на

преподаването на специализиран немски език за медицински цели, дистанционното и електронното обучение, академичната и научноизследователска дейност на доц. д-р Иван Мерджанов ми дават основание да дам своето положително заключение и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Академичния съвет за избор на доц. д-р Иван Стоянов Мерджанов на академичната длъжност „професор“ в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ в област на висшето образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по..., специалност „Педагогика на преподаването на специализиран немски език за медицински цели (и електронно обучение)“.

Дата: 26.11. 2019 г.

Рецензент:

(проф. д-р Наталия Витанова)

